

درس نهم: کویر-بوی جوی مولیان

قلمرو زبانی: معنی واژه، املا و دستور

معنی واژه:

- ۱- چشمه آب سردی که در تموز سوزان کویر از دل یخچالی بزرگ بیرون می آید: ماه گرما ، ماه دهم از سال رومیان، مطابق تیرماه شمسی (ش ۹۸)
- ۲- آسمان، تفرّجگاه مردم کویر است. گردشگاه، تماشاگاه (ش ۹۹)

املا:

- ۱- در عبارت زیر، یک نادرستی املائی وجود دارد؛ آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید. (ش ۹۸، دی ۹۸)
- و آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال در صوم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد. سموم

دستور:

- ۱- در گروه اسمی زیر، نوع «وابسته وابسته» را مشخص کنید. (خ ۹۸)

■ شرایط تقریباً پایدار: قید صفت

- ۲- در نمونه‌های زیر، نوع «وابسته وابسته» را مشخص کنید. (ش ۹۹)

الف) برنامه کدام سفر؟ صفت مضاف‌الیه (ب) دوست بسیار مهربان قید صفت

۳- با توجه به گروه‌های اسمی زیر، جدول را کامل کنید. (دی ۹۸)

مضاف‌الیه مضاف‌الیه	صفت مضاف‌الیه
ادبیات	آن

الف) برجسته‌ترین شاگرد حوزه ادبیات
ب) قلب آن کویر

۴- با توجه به جمله «بوی شبدرد دوچین، هوا را عطر آگین ساخته است»، به سؤالات پاسخ دهید. (خ ۹۹ انسانی)

الف) نقش دستوری واژه «عطر آگین» را بنویسید. **مسند** ب) کدام واژه «صفت مضاف‌الیه» است؟ **دوچین**
۵- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (ش ۹۹)

«برف کوه هنوز آب نشده است. گل و گیاه، پشم گوسفندان را رنگین کرده است. نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی.»

الف) ساختار دستوری کدام جمله مطابق با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟ **گل و گیاه پشم گوسفندان را رنگین کرده است.**

ب) نوع «واو»، بین واژه‌های «شعر و چنگ» ربط است یا عطف؟ **واو عطف**

ج) زمان فعل «نشده است» ماضی نقلی است یا التزامی؟ **ماضی نقلی**

د) در این عبارت حذف فعل، به قرینه لفظی است یا معنوی؟ **قرینه لفظی**

قلمرو ادبی (آرایه های ادبی)

۱- در تشبیه مشخص شده عبارت زیر، «مشبه» کدام است؟ (ش ۹۸)

«آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پرمهتابی که هرگاه مشت خونین و بی تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم، ناله‌های آن روح دردمند را می‌شنوم.»
قلب یا قلبم

۲- با توجه به نوشته زیر، در کدام یک از ترکیب‌های مشخص شده، آرایه استعاره وجود دارد؟ (دی ۹۸)

«آن شب نیز، ماه با تالو پر شکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند.» **گل‌های الماس: استعاره یا مجاز از ستارگان**

قلمرو فکری: معنی و مفهوم نظم و نثر، درک مطلب و تناسب معنایی

۱- مزینان را بر انگاره عشق آبادش ساخته‌اند و هنوز بر همان مهر و نشان است که بود: **مزینان را به طرح و نقشه عشق آباد**

ساخته‌اند و از قدیم هیچ تغییری نکرده است. (هنوز به همان شکل و طرح قدیم است.) (خ ۹۹ تجربی و ریاضی)

۲- عبارت «کلمات را کنار زنید و در زیر آن، روحی را که در این تلقی و تعبیر پنهان است، تماشا کنید.» بر چه مفهومی تأکید دارد؟ **توجه به باطن و حقیقت هر چیز و پرهیز از ظاهری.** (خ ۹۸)

۳- متن‌های زیر، بر چه مفهوم مشترکی تأکید دارند؟ (خ ۹۹ تجربی و ریاضی)

❖ «در کف‌ها کاسه زیبایی، / بر لب‌ها تلخی دانایی / شهر تو جای دگر / ره می‌بر با پای دگر»

❖ «آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.»

عقل و نگاه عاقلانه، زیبایی پدیده‌های هستی را زایل می‌کند. (نفی خرد در نگاه به زیبایی‌های جهان)

۴- متن‌های زیر، چه مفهوم مشترکی دارند (ش ۹۹)

❖ «من نمازم را وقتی می‌خوانم که / اذانش را باد گفته باشد سر گل‌دسته سرو»

❖ «صحرائی که حتی درختش، غارش، کوهش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد.»

همه اجزای هستی در حال عبادت خدا هستند.